

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра юридичної психології**

ПОГОДЖЕНО

Заступник Голови
Національної поліції України -
начальник Департаменту
кадрового забезпечення
генерал поліції третього рангу
Сергій КОБЕЦЬ

_____._____. 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Національної академії
внутрішніх справ
полковник поліції
Руслан СЕРБИН

_____._____.2025 р.

ПРОГРАМА

навчальної практики

здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра

3 курсу (державне замовлення)

Національної академії внутрішніх справ

спеціальність 053 «Психологія»

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Київ – 2025

Укладачі:

Іван ОХРИМЕНКО, завідувач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Оксана РОМАНЕНКО, професор кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, доктор психологічних наук, професор

Обговорено та схвалено Вченою радою НАВС
29.04.2025 року, протокол № 10

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Програму навчальної практики розроблено відповідно до програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю 053 «Психологія» денної форми навчання з урахуванням вимог, передбачених Стандартом вищої освіти із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія». Проходження навчальної практики спрямоване на вирішення завдань модернізації підготовки кваліфікованих кадрів для психологічної діяльності в системі органів Національної поліції, підвищення якості освіти, її практичної спрямованості.

Проходження навчальної практики здобувачів вищої освіти передбачено на третьому році навчання. Практика є необхідною складовою процесу навчання та обов'язковим компонентом підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра. Практика організовується та проводиться відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, затвердженого наказом МВС України від 06.02.2019 № 88, Порядку проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України, затвердженого наказом МВС України від 18.09.2024 № 634, Положення про організацію та проходження практичної підготовки слухачами та курсантами НАВС, затвердженого наказом НАВС від 27.09.2024 № 1307, графіка організації освітнього процесу НАВС на 2024/2025 навчальний рік, навчальних планів підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за спеціальністю «Психологія».

Для здобувачів освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на третьому році навчання за спеціальністю «Психологія» навчальна практика проходить у підрозділах психологічного забезпечення органів (підрозділів) поліції.

1.2. *Метою* проходження практики здобувачами ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю «Психологія» є оволодіння навичками роботи

практичного психолога в системі психологічного супроводження працівників поліції.

1.3. Основними *завданнями* проходження практики є:

- закріплення та поглиблення теоретичних знань відповідно до напряму підготовки;
- формування навичок психодіагностичної роботи орієнтовно до вимог професійної діяльності психолога підрозділів Національної поліції України;
- відпрацювання вмінь складання психологічних профілів працівників поліції на основі зіставлення та інтерпретації результатів психодіагностики; прогнозування індивідуального стилю діяльності працівника;
- ознайомлення з вимогами оформлення карток психологічного супроводження працівників поліції;
- визначення представників групи посиленої уваги за результатами психодіагностичного обстеження;
- формування вмінь розроблення відповідних рекомендацій щодо психологічного супроводження працівників поліції на основі психодіагностичних даних;
- оволодіння навичками групової психодіагностики для вивчення соціально-психологічного клімату та групових процесів у колективі;
- формування навичок проведення просвітницької та психопрофілактичної роботи з персоналом;
- закріплення етичних принципів роботи практичного психолога;
- зміцнення розуміння необхідності суворого дотримання законності, виховання почуття обов'язку до обраної професії;
- виховання почуття відповідальності та професійної кооперації в діяльності психолога в системі органів Національної поліції.

1.4. Відповідно до Стандарту вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» проходження навчальної практики здобувачами освіти передбачає формування таких загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9 Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності.

Проходження навчальної практики спрямоване на формування таких спеціальних компетентностей:

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

1.5. У результаті проходження навчальної практики мають бути досягнуті такі програмовані результати, що передбачені Стандартом вищої освіти:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

1.5. Нормативний зміст проходження навчальної практики конкретизується згідно з вимогами освітньої програми. В результаті проходження практики здобувачі освіти повинні:

знати:

– основні відомчі нормативно-правові акти, які регламентують діяльність практичного психолога в підрозділах Національної поліції України;

– функціональні обов'язки психолога;

– особливості вибору та застосування психодіагностичних методів у практичній діяльності психолога;

– основні засоби реалізації просвітницької та психопрофілактичної роботи з

персоналом;

- організацію впровадження та практику використання комп'ютерної техніки, інформаційних систем та статистичних баз даних в практичній діяльності психолога.

вміти:

- адекватно застосовувати форми та методи психодіагностичної роботи відповідно до цілей професійної взаємодії;

- складати психологічний профіль працівника на основі зіставлення та інтерпретації результатів психодіагностики;

- розробляти відповідні рекомендації щодо психологічного супроводження працівників за результатами психодіагностики;

- планувати та проводити заходи з просвітницької та психопрофілактичної роботи з персоналом;

- організовувати співпрацю з психологом підрозділу Національної поліції;

- готувати необхідний для роботи матеріал та обладнання;

- аналізувати інноваційний досвід психологів і вміти застосовувати його у власній практичній діяльності.

- узагальнювати та систематизувати результати проходження практики;

- володіти навичками підготовки та презентації звітних матеріалів;

2. Організація, проведення і керівництво практикою

2.1. Організацію проведення практики та контроль за її проходженням забезпечує кафедра юридичної психології.

2.2. Для проходження практики наказом Національної академії внутрішніх справ здобувачі вищої освіти 3 курсу закріплюються за кафедрою юридичної психології, їм призначаються безпосередні наукові керівники з числа науково-педагогічних працівників кафедри, які несуть персональну відповідальність за її організацію, якість і результати.

2.3. Загальне науково-теоретичне керівництво практикою здобувачів вищої освіти покладається на завідувача кафедри.

2.4. Безпосереднє керівництво практикою покладається на керівника

практики від кафедри, який відповідає за якісне і змістовне проходження практики, виконання та ведення щоденника практики.

2.5. У період проходження практики безпосередній керівник зобов'язаний:

- забезпечити вивчення здобувачем вищої освіти нормативно-правових документів, що регламентують діяльність психолога у підрозділі Національної поліції;

- здійснювати контроль за дотриманням здобувачами вищої освіти трудової дисципліни та законності, норм моралі та професійної етики психолога;

- надавати допомогу методичного характеру з підготовки здобувачем вищої освіти звітних документів.

2.6. За результатами проходження практики керівник від бази практики готує характеристику-відгук про роботу здобувача вищої освіти на практиці (Додаток 4).

2.7. Результати проходження практики здобувачем вищої освіти заслуховуються на засіданні кафедри, витяг із засідання якої долучається до матеріалів практики.

3. Зміст практики

3.1. У межах завдань, визначених цією програмою, здобувачі вищої освіти мають право:

- знайомитися з навчально-методичними матеріалами;

- звертатися за консультаціями та наданням методичної допомоги до безпосереднього керівника та керівника від бази практики.

3.2. При проходженні практики здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- розпочати та завершити проходження практики у визначений термін;

- знати функціональні обов'язки психолога підрозділу;

- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку підрозділу;

- дотримуватися норм поведінки та положень «Етичного кодексу психолога»;

- виконувати законні вимоги керівників практики;

- про результати практики інформувати безпосереднього керівника та керівництво кафедри;

- результати проходження практики відобразити у щоденнику (Додаток 2);
- вчасно оформити та подати необхідну документацію;
- захистити звітні матеріали проходження практики.

4. Методичні вказівки щодо проходження практики

4.1. Планування практики. Перед проходженням практики здобувач вищої освіти складає індивідуальний план проходження практики (Додаток 1). Зміст заходів має відповідати меті та змісту даного виду практики. Індивідуальний план проходження практики затверджується та підписується керівником кафедри, закріпленої за здобувачами вищої освіти за спеціальністю «Психологія».

4.2. Порядок складання й оформлення щоденника практики. Курсант веде щоденник практики під час її проходження. Після завершення практики здобувач вищої освіти подає на кафедру заповнений та завірений щоденник практики, що містить календарний графік проходження практики, відгук і оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці, відгук осіб, які перевіряли проходження практики, висновок безпосереднього керівника практики.

Оформлений щоденник практики у форматі бланка А4 здобувач вищої освіти подає на перевірку керівнику бази практики. Керівник бази практики, ознайомившись з матеріалами, видає здобувачу вищої освіти відгук-характеристику встановленого зразка (відповідно до вимог наказу МВС № 634) про її проходження в певній установі. Відгук-характеристика містить оцінку виконання програми практики. За умови наявності та правильного оформлення всіх зазначених матеріалів захист практики відбувається у встановленому порядку.

5. Підведення підсумків та захист результатів практики

5.1. До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти, які в повному обсязі виконали програму навчальної практики та надали на кафедру пакет документів, передбачених програмою:

- 5.1.1. Індивідуальний план практики (Додаток 1).
- 5.1.2. Щоденник практики (Додаток 2).
- 5.1.3. Звіт про виконання програми практики (Додаток 3).
- 5.1.4. Відгук – характеристику (Додаток 4).

5.1.5. Зразки психологічних профілів респондентів, підготовлені з використанням психодіагностичних методик, рекомендованих для застосування на основі зіставлення результатів (Додаток 5).

5.2. Здобувачі вищої освіти, які не виконали програму навчальної практики, до її захисту не допускаються.

5.3. Результати практики та її захисту оцінюються на підставі наданих матеріалів, а також висновків керівників від відповідного підрозділу Національної поліції, де здобувач вищої освіти проходив практику.

5.4. Захист практики відображається у відповідній відомості та відгуках-характеристиках здобувача вищої освіти.

5.5. На захисті практичної підготовки присутні здобувачі вищої освіти, члени комісії, визначені наказом НАВС, з обов'язковою участю працівника практичного підрозділу .

5.6. Підсумки практики та результати її захисту узагальнюються безпосереднім керівником та подаються на кафедру.

5.7. Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики, отримав негативний висновок про якість її проходження або незадовільну оцінку під час захисту практики, ректором НАВС може бути надано право повторного її проходження. Після повторного проходження практики здійснюють її захист у встановленому порядку.

5.8. У разі повторного невиконання програми практики, отримання негативного висновку про якість його відпрацювання або незадовільної оцінки здобувач вищої освіти відраховується із НАВС у встановленому порядку.

5.9. Матеріали практики зберігаються на кафедрі протягом поточного навчального року.

6. Форма підсумкового контролю успішності проходження практики – захист.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	Непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримувати у науково-педагогічних працівників, які безпосередньо здійснюють керівництво практикою, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту кафедри юридичної психології – k015@naia.kiev.ua.

Програма практики здобувачів 3 курсу ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» (державне замовлення) обговорена та схвалена на засіданні кафедри юридичної психології НАВС, протокол № 15 від 17 квітня 2025 року.

**Завідувач кафедри
юридичної психології НАВС
підполковник поліції
_____._____.2025**

Іван ОХРИМЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

**Начальник відділу
організації освітнього процесу НАВС
лейтенант поліції
_____._____.2025**

Вікторія БОЙЧУК

Керівник кафедри

(посада, звання, П.І.Б.)

(підпис, дата)

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
проходження навчальної практики**

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) здобувача вищої освіти)

який (яка) проходить практичну підготовку

в _____
(назва структурного підрозділу, установи)

з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року (включно).

№ з/п	Заплановані заходи	Строк виконання	Примітка
1			

«___» _____ 20__ року _____
(підпис здобувача) (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практичної підготовки)

здобувача вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

інститут _____

кафедра _____

ступінь вищої освіти _____

спеціальність _____

_____ курс, група _____

Наказ про закріплення за підрозділом, у якому буде організовано практику

(найменування підрозділу, номер та дата видання наказу)

Строк проведення практичної підготовки з _____ по _____

Календарний графік проходження практики

[illegible]

Керівники практики: від закладу вищої освіти

(підпис)

(звання, посада, П.І.Б.)

Керівник від
органу/підрозділу поліції
(підприємства, установи,
організації)

[illegible]

Примітка. В розділі "Робочі записи під час практики" зазначаються: підрозділ, у якому здійснено практику (стажування), посада та функціональні обов'язки; заходи, в яких взято участь; практичні навички, отримані при проходженні практики; перелік документів, які були складені безпосередньо; труднощі та недоліки, що мали місце під час проходження практики; інша інформація, що впливає на якість проходження практики.

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці керівника

Відгук осіб, які здійснювали перевірку

Висновок керівника практичної підготовки від ЗВО про її проходження

Дата складання заліку "____" _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою (словами)	кількість балів (цифрами і словами)	за шкалою ECTS

Керівник практики від закладу вищої освіти

(підпис) (прізвище та ініціали)

Примітки:

- Щоденник заповнюється здобувачем особисто, крім розділу відгуку осіб, які перевіряли проходження практики.
- Формат бланка щоденника А 4, брошура 5 (або більше сторінок разом з обкладинкою).

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник органу/підрозділу поліції
(підприємства, установи,
організації, Експертної служби
МВС)

—
(посада, звання, П.І.Б.)

—
(підпис, дата)

М.П.

ЗВІТ
за результатами проходження практики

(звання, П.І.Б., повне найменування закладу вищої освіти)

Зміст звіту

Здобувач вищої освіти

(звання)

(дата)

(підпис)

(П.І.Б.)

**Керівник практичної підготовки від
органу/підрозділу поліції
(підприємства, установи, організації)**

(звання)

(дата)

(підпис)

(П.І.Б.)

ПОГОДЖЕНО
керівник органу/підрозділу
(поліції, органу виконавчої влади)
де організовано
проходження практичної підготовки

(звання)

(дата)

(підпис)

(П.І.Б.)

Кутовий штамп
органу (підрозділу)
поліції, установи
Експертної служби
МВС, державного
органу

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ (керівник органу (підрозділу) поліції, установи Експертної служби МВС, державного органу)

_____ спеціальне звання (за наявності)

_____ Власне ім'я, прізвище

_____ 20 ____ року

Відгук-характеристика про результати проходження здобувачем вищої освіти практичної підготовки

_____ спеціальне звання (за наявності) здобувача освіти

_____ (прізвище, власне ім'я, по батькові)

який (яка) в період з _____ до _____ проходив (ла)

_____ (вид практичної підготовки)

_____ (найменування органу (підрозділу) поліції, установи Експертної служби МВС, державного органу, де здійснювалася практична підготовка)

Повнота і якість виконання здобувачем освіти індивідуального плану	
Ступінь самостійності під час виконання завдань, передбачених індивідуальним планом	
Рівень набуття професійних знань та умінь	
Рівень набуття професійних навичок під час проходження практичної підготовки	
Приклади набутих професійних навичок	
Наявність навичок правильно застосовувати спеціальні засоби, дотримуватись заходів особистої безпеки	
Уміння укладати службові документи	
Ділові, моральні та особисті якості	
Результати проходження навчально-тренувальних зборів	
Загальні висновки та пропозиції	

Наставник практичної підготовки

_____ (посада, спеціальне звання)

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ . 20 ____

**Перелік психодіагностичних методик,
рекомендованих для застосування та складання психологічного профілю особи на
основі зіставлення результатів**

1. Опитувальник Кеттелла (16-PF на 187 запитань).
2. Опитувальник травматичного стресу І.О. Котенєва.
3. Шкала оцінки впливу травматичної події (IMPACT OF EVENT SCALE-R).
4. Психологічний тест ЕРІ (Г. Айзенка) для визначення типу темпераменту особистості.
5. Опитувальник Тейлора для визначення хвилювання та тривоги.
6. Шкала самооцінки ситуативної та особистісної тривоги Спілбергера.
7. Опитувальник Леонгарда-Шмішека для визначення акцентуацій характеру.
8. Опитувальник Лірі для діагностики міжособистісних стосунків та властивостей особистості під час спілкування.
9. Опитувальник Басса-Даркі для вивчення агресивності особистості.
10. МКВ Люшера (8-кольоровий варіант).